

Den socioøkonomiske fordeling af hjemmehjælp til de ældre

Abstract

I foråret 2013 blev der foretaget en analyse af de ældre hjemmehjælpsmodtagere og deres børn, og om hvorvidt der var en sammenhæng mellem indkomstniveau og den visiterede hjemmehjælp. Konklusionen af denne analyse var, at velhavende ældre ikke fik mere hjemmehjælp, end de var berettiget til, men at jo mere velhavende de ældres børn var, jo mere hjælp fik de ældre. Der blev imidlertid sat spørgsmålstegn ved den anvendte metoden.

Derfor har Danmarks Statistik nøje gennemgået analysen. Der er nu anvendt en ny undersøgelsesmetode på det samme datamateriale.

Hovedkonklusionerne på den foreliggende analyse er, at for størsteparten af de ældre bliver hjælpen fordelt efter objektive kriterier. Der er dog et element af, at flere end forventet af de rigeste ældre med høj handlingskapacitet får hjælp, hvis de er visiteret til hjemmehjælp under 1 time.

Undersøger vi, om der er en sammenhæng mellem de ældres børns indkomstniveau og hvem, der får hjælp, bliver hjælpen generelt fordelt efter de ældres behov. Grupperes hjemmehjælpen i timeintervaller, er der imidlertid en svag tendens i nogle af timegrupperingerne til, at flere end forventet får hjælp blandt de ældre mænd med de rigeste børn.

Indledning

Formålet med dette papir er at analysere den socioøkonomiske fordeling af hjemmehjælp til de ældre i Danmark.

Hjemmehjælp er den del af de sociale ydelser, som er en vigtig - men ikke særlig analyseret - del af velfærdsstaten.

De sociale ydelser har stor betydning, fordi de er med til at opfylde mange grundlæggende behov for borgerne i velfærdsstaten – behovet for personlig omsorg til børn og ældre, behovet for behandling af de syge eller behovet for praktisk assistance til dårligt fungerende.

Årsagen til at de sociale ydelser ikke har været særlig analyseret er, at det har været vanskeligt at få data om disse ydelser. I mange lande er data tilgængelige på udgiftssiden, og således kan man også opgøre antallet af jobs indenfor forskellige dele af den sociale sektor, men på mikroniveau mangler der data om modtagere af sociale ydelser i de fleste lande.

Denne lakune er nu blevet udfyldt i Danmark, idet Danmarks Statistik har dannet en national database, der dækker modtagere på individniveau af hjemmehjælp til de ældre. Data findes for 2008 og frem.

Et af karakteristikaene ved hjemmehjælp til de ældre i Danmark er, at de bliver leveret efter behov - dvs. ud fra kommunens vurdering af den ældres behov bliver varig hjemmehjælp leveret af kommunen og er gratis for den ældre. Et interessant spørgsmål i den forbindelse er, om hvorvidt der er en social bias i vurderingen af

behov, altså om ressourcestærke ældre, hvilket vil sige ældre med høj uddannelse/høj indkomst eller ældre med børn, der har en høj uddannelse/høj indkomst, er i stand til i højere grad at overbevise kommunerne om deres behov end mindre ressourcestærke ældre?

Hypotese

Det har ikke tidligere i Danmark været undersøgt, om der er en sammenhæng mellem uddannelse eller indkomst og anvendelse af et velfærdsgode som hjemmehjælp. Det er relevant at undersøge, fordi der er et stigende antal ældre i Danmark og en stigende efterspørgsel efter de ydelser, som bliver udbudt. Såfremt borgere med høj handlingskapacitet får tilbudt flere ydelser, end borgere med lav handlingskapacitet, må det betyde en øget grad af overvågning af de systemer, som tilbyder ydelserne¹. I Danmark er der blevet lagt en øget grad af frit valg ud til borgerne. På ældreområdet betyder det frie valg, at hjemmehjælpsmodtagere har ret til at vælge personlig og praktisk hjælp fra flere leverandører, herunder kommunen selv. Kommunen godkender og indgår kontrakt med leverandørerne, hvorefter borgerne vælger frit, hvem de ønsker, der skal hjælpe dem. For at kunne benytte det frie valg, skal den ældre borger visiteres til hjælpen, hvor det er visitatorer i kommunerne, der fastsætter, hvor meget hjælp den ældre skal have.

Vi vil derfor i dette papir undersøge følgende hypotese:

- *Der er en sammenhæng mellem, hvor mange timers hjemmehjælp den ældre bliver visiteret til og indkomstniveauet for den ældre og den ældres børn. Det antages, at jo højere indkomst enten den ældre selv har, eller den ældres børn har, jo mere hjemmehjælp vil den ældre modtage.*

Ud fra analysen kan vi få et billede af, hvorledes de gratis goder personlig pleje og praktisk hjælp fordeler sig blandt borgerne. Analysen kan bruges til at indikere, om det offentlige system fungerer uden hensyn til borgerens økonomiske baggrund.

I det følgende beskrives datagrundlaget, vi har anvendt til at teste hypotesen. Ud over at undersøge selve indkomstniveauet for den ældre og den ældres børn, undersøger vi de socioøkonomiske karakteristika, såsom køn, helbred, etnicitet, bopæl samt boligtype og boligstørrelse for den ældre selv, som mulige forklaringer på det billede vi får ved at sammenkøre indkomst og de sociale ydelser. Herefter beskrives den anvendte metode til at teste hypotesen. Metoden, der anvendes, er at sammenligne fordelingen af det *faktiske antal personer*, ud fra indkomstgruppe og visiterede timers ydelser, med det *forventede antal personer*, der vil modtage hjælp. Først laves analysen for de ældre selv og herefter deres børn. Resultaterne vises for den anvendte metode, og der konkluderes om hypotesen kan antages.

Beskrivelse af datamateriale og afgrænsning

I dette afsnit præsenteres rammen for undersøgelsen, og hvilken population, der indgår i analysen. Datagrundlaget for undersøgelsen er Danmarks Statistiks registre og en samkøring af disse registre. Undersøgelsen er udelukkende registerbaseret.

Antallet af ældre

I Danmark var der i 2011 ca. 819.000 borgere på 67 år og derover. Den samlede befolkning var på 5.6 mio., så de ældre borgere udgjorde ca. 15 pct. af befolkningen. Der har været en stigning i antallet af ældre, og kigger man på de kommende årgange, der er på vej på pension, forventes stigningen i antallet af ældre at være tiltagende – både relativt og absolut.

Frit valg

---

¹ http://www.akf.dk/presserum/pressemeddelelser/alle/kronik_weekendavisen/

I Danmark er den varige hjemmehjælp gratis for borgeren. Hjemmehjælpen kan enten være en kommunalt eller privat ansat hjemmehjælper.

I Danmark har man frit valg af leverandør af hjemmehjælp. Den ældre kan vælge, om hjælpen skal komme fra kommunen eller fra et af kommunen godkendt privat firma, som kan findes på kommunens hjemmeside. Kommunen skal sikre, at den ældre har mulighed for at vælge mellem forskellige leverandører af hjemmehjælp. Leverandørerne vælges enten via en udbudsrunde eller via en godkendelsesmodel. De leverandører, borgerne kan vælge imellem, skal være kvalificerede og opfylde kommunens generelle krav til hjemmehjælp. I 2011 var der i Danmark 463 private leverandører af hjemmehjælp, og andelen af hjemmehjælp udført af private leverandører udgjorde 34 pct. af visiteret hjemmehjælp. Den ældre har mulighed for at skifte leverandør, når det ønskes, ved at oplyse dette til kommunen. På landsplan er der ca. 3 pct. årligt, der foretager leverandørskift mellem offentlig og privat leverandør. De private leverandører bliver hovedsageligt anvendt til praktisk hjælp (rengøring, indkøb, madudbringning, tøjvask etc.). Generelt er det veluddannet personale, der tager hånd om de ældre².

Hvordan visiteres den ældre?

En visitation til hjemmehjælp foregår ved, at den ældre visiteres til hjemmehjælp af kommunen enten ved egen, familiens henvendelse eller via et evt. hospitalsophold. Endvidere tilbydes alle borgere på 75 år og derover et årligt forebyggende hjemmebesøg, hvor den ældres behov for hjemmehjælp vurderes. Hvis borgeren allerede modtager hjemmehjælp, kan kommunen undlade tilbuddet. I praksis sker visitationen ved, at en visitator kommer på besøg hjemme hos den ældre, og de undersøger, hvad der er af mulighed for hjemmehjælp. Afhængig af kommune kommer visitator én til to gange om året, eller hvis hjemmehjælpen vurderes, der skal ske ændringer i hjælpen. I vurderingen af hjemmehjælpen tages hensyn til, hvad den ældre selv kan, om der er familie eller ægtefælle, der kan tage del i hjælpen, og hvordan boligen er indrettet. Flere og flere kommuner indfører hverdagsrehabilitering, hvor de ældre trænes til aktiv selvhjælp fremfor passiv pleje. Den overordnede politik i Danmark er, at de ældre skal blive så længe som muligt i eget hjem, samt at pårørende skal inddrages i samarbejdet med den ældre.

Hjemmehjælps-kommission

Senest er der fra politisk side blevet nedsat en hjemmehjælpskommission, som har haft til opgave at komme med forslag til forbedringer i hjemmehjælpen med udgangspunkt i de nuværende ressourcer og se på, hvilken kvalificeret hjælp, man skal yde til borgerne fremover, hvor der kommer flere og flere aktive ældre. Kommissionen har afprøvet medio 2013³.

Varig hjælp

I denne opgørelse medtages udelukkende varig hjemmehjælp, som er indkomst uafhængig, hvorimod der betales for midlertidig hjemmehjælp alt efter husstandens indkomst.

135.000 får hjemmehjælp

Som udgangspunkt var der i gennemsnit ca. 135.000 borgere over 67 år i 2011, som modtog hjemmehjælp i 2011. Da Danmarks Statistiks oplysninger om ældre på plejehjem/-boliger desværre er mangelfulde, medtages disse ikke i analysen. Som nævnt forsøger kommunerne at holde de ældre længst mulig tid i eget hjem. Udover den overordnede politik er det også et spørgsmål om ressourcer i den enkelte kommune. Det er de dårligst fungerende, der kommer på plejehjem, hvor man tidligere hurtigere blev visiteret til en plejehjemsplads. Derfor ser vi også, at de borgere, som får hjemmehjælp i eget hjem, kan være mere plejekrævende i dag end tidligere.

Flest der bor alene modtager hjælp

Størstedelen af de, som modtager hjemmehjælp, bor alene. Samlet bor ca. 110.000 ud af de ca. 135.000 ældre på 67 år og derover, som i gennemsnit modtog hjemmehjælp i 2011, alene, hvilket er 81 pct. Set på befolkningen på 67 år og derover er der 47 pct., der bor alene⁴.

Alene-boende ældre

² <http://www.dst.dk/pukora/epub/Nyt/2013/NR038.pdf>

³ <http://www.sm.dk/Temaer/sociale-omraader/%C3%86ldre/hjemmehjaelp-kommissionen/Sider/default.aspx>

⁴ Ifølge Statistikbank FAM100N, 2011 er der 789.569 personer =>67 år, heraf 367.363 bor alene.

Når den ældre bliver visiteret til hjemmehjælp, undersøges, hvorvidt det er muligt at få hjælp fra pårørende, herunder især ægtefælle. Der kan således være forskel i den tilbudte hjælp, når man kigger på gift/samboende versus at bo alene. For at undgå dette forhold, koncentrerer der i analysen derfor *udelukkende på de ældre, der bor alene*. Tidligere undersøgelser viser, at mænd, der bor alene, fordi de har mistet deres ægtefælle, har en højere sandsynlighed for at blive visiteret til hjemmehjælp end mænd, der er samboende. For kvinder, der har mistet deres ægtefælle, ses ikke denne forskel⁵.

<i>Overførsel af data til Danmarks Statistik</i>	Hjemmehjælpsdata registreres i de enkelte kommuner via deres omsorgssystem. Data kommer ind i omsorgssystemet, når visitator indrapporterer den ældre. Typisk har de en bærbar pc med ud til den ældre, og oplysninger bliver inddateret. Der er i Danmark 98 kommuner, og deres praksis kan være forskellig, ligesom de kan have forskelligt omsorgssystem. Hver nat sker der automatiske overførsler fra kommunernes systemer til Danmarks Statistik. Data behandles årligt i forbindelse med Danmarks Statistiks årsstatistik på området. Se venligst www.dst.dk/ældre for de indikatorer, der bliver offentliggjort på området.
<i>Gennemsnitlig hjælp</i>	De oplysninger, Danmarks Statistik modtager fra kommunerne, er et ugentligt gennemsnit hver måned på visiteret hjemmehjælp i antal minutter. I gennemsnit modtager hjemmehjælpsmodtagere i Danmark 5,8 timers personlig pleje om ugen, og 0,8 timer til praktisk hjælp. I denne analyse er hjemmehjælpen ikke opdelt på personlig pleje og praktisk hjælp, men opgjort samlet. Når der ikke opdeles på hjælpetype, vil den gennemsnitlige hjælp udgøre 3,6 timers hjælp om ugen. At den gennemsnitlige hjælp er lavere, når man beregner alt hjælp under ét, skyldes, at der er flest borgere, som udelukkende modtager praktisk hjælp, og denne hjælp er ikke så høj. Når de mange borgere så indgår i et samlet gennemsnit med den lave ydelse, vil det trække gennemsnittet ned.
<i>Beregning af gennemsnitlig hjemmehjælp</i>	De ældre, der er medtaget i analysen, er dem, der i løbet af året har fået hjemmehjælp. Først summeres hjælpen både personlig pleje og praktisk hjælp pr. måned pr. borger, idet borgeren kan være visiteret til forskellige leverandører, fx privat, kommunal og madservice. Så beregnes et gennemsnit for året. Fx har en borger fået hjælp de sidste 2 måneder af året på 105 minutter pr. måned. Dette bliver til et gennemsnit på 105 minutter. Den ældres hjælp vil nu optræde med disse minutter i analysen.
<i>Hjælp i flere kommuner</i>	Nogle borgere får hjælp i flere kommuner, fx hvis de holder ferie i anden kommune. I denne undersøgelse er valgt at medtage borgeren én gang, da de i de fleste tilfælde modtager det samme antal timer i hjælp uanset hvilken kommune, der tilbyder hjælpen.
<i>Gruppering af hjemmehjælp</i>	Fra Danmarks Statistiks register over hjemmehjælp hentes således alle borgere mellem 67 og 74 år, der har modtaget hjemmehjælp enten som praktisk hjælp og/eller som personlig pleje. Den praktiske hjælp og personlige pleje summeres på timer for hver borger. Herefter grupperes antal timer pr. borger pr. uge i 6 grupper: <1 time, 1-<2 timer, 2-<4 timer, 4-<8 timer, 8-<12 timer, 12-<20 timer, =>20 timer.
<i>Befolkningsregister</i>	Fra Danmarks Statistiks befolkningsregister hentes diverse oplysninger om alder, køn, etnicitet, familieforhold etc.
<i>CPR</i>	I Danmark er alle borgere registreret på CPR.nr. CPR.nr. systemet blev indført i 1968. Fra 1968 og frem til 1978 blev slægtsforhold slettet i registret, når børnene fyldte 15 år. Fra 1978 og frem blev dette ændret, så Danmarks Statistik har fuld oplysning om slægtsforhold, dvs. relation mellem børn og forældre, fra 1978 og frem. Dvs. vi som udgangspunkt har oplysning om relation mellem børn, der er født i 1963 og frem, og deres forældre. Registret bliver så løbende opdateret for tidligere år. Men for vores analyse betyder dette forhold, at vi kun har valide data om slægtsforhold, hvor forældrene er under 75 år. I det følgende kan vi derfor kun analysere de ældres børn, når den ældre er under 75 år gammel.

⁵ Ældres behov og ressourcer, Status og udvikling på baggrund af ældredatabasen, SFI 2012

<i>Den valgte population</i>	I denne analyse vil der kun indgå borgere mellem 67 og 74 år, som har børn, og som bor alene. Denne population består af i alt 16.146 ældre borgere ⁶ . At 67 år er valgt som nedre grænse, skyldes at det er efter denne alder, der sker en stigning i hjemmehjælpsmodtagere, og at den tildelte hjælp primært skyldes alderdom i modsætning til hjælp pga. handicap.
<i>Alder</i>	Jo ældre borgeren er, jo mere plejekrævende er vedkommende. 74 årige har ældre børn end 67 årige, og jo ældre børnene er, jo højere indkomst, vil de formodes at have. Dette behøver ikke være tilfældet i analysen, da vi vælger barnet ud fra indkomst og ikke ud fra alder. Men for at undgå at drage fejlagtige konklusioner, som er baseret på, at der er mange 74 årige i den højeste indkomstgruppe, som er mere plejekrævende og har ældre og dermed rigere børn, laves analysen også, så vi isoleret kigger på henholdsvis de 67 årige og de 74 årige.
<i>Opdeling på mor og far</i>	I undersøgelsen indgår ca. 11.100 ældre kvinder og ca. 5.100 ældre mænd. Ved at opdele undersøgelsen på køn undgås, at der kan være konklusioner, som skyldes kønsforskelle i modtagelse af hjemmehjælp. Der kan være overlap, idet nogle familier både har en mor og en far på hjemmehjælp.
<i>Børn fra befolkningsregisteret</i>	Fra befolkningsregisteret findes børn af de ældre. De ældre kan have flere børn. Da hypotesen er, at der er en sammenhæng mellem høj indkomst og mere hjemmehjælp, er det det voksne barn med den højeste indkomst, der er medtaget.
<i>Indkomstdata</i>	Indkomstoplysninger er hovedsageligt baseret på oplysninger fra skattesystemet.
<i>Pension</i>	I Danmark er det stadig muligt at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet, når man er 60 år og går på efterløn. For personer født før 1955 er folkepensionsalderen 65 år. Alle borgere bosat i Danmark over 65 år har ret til fuld folkepension ⁷ , såfremt man har boet i landet i mere end 40 år. Udover folkepension kan borgeren have forskellige former for private og offentlige pensioner, hvilket forekommer i stigende omfang. Udover pensionen kan den ældre borger stadig have erhvervsindkomst samt afkast af formue etc.
<i>Den ældres indkomst som 50-årig</i>	I analysen er det valgt at se på, hvad den ældre havde af indkomst, da den ældre var 50 år. At 50 år er valgt, skyldes, at ser man på befolkningen som helhed, så er det det tidspunkt, at borgerne samlet set har den højeste erhvervsindkomst. Fra indkomstregistret er den disponible indkomst udtrykt for det år, hvor den ældre var 50 år, hvorefter indkomsten er blevet fremregnet til 2011-indkomster ⁸ . Den disponible indkomst er den samlede indkomst minus skatter. Hovedparten grupperer sig mellem 100.000-300.000 kr. Den opregnede disponible indkomst for de ældre grupperes i 4 grupper: Under 0 til 24.999 kr., 25.000 kr.- 99.999 kr., 100-199.999 kr. samt 200.000 kr. og derover. Da udgangspunktet for populationen er de ældres børn, vil også ældre, der har en indkomst på 0 eller negativ indkomst, komme med i analysen.
<i>Den ældres nettoformue</i>	Den ældre kan også have sparet op, hvorfor det er relevant at kigge på de ældres formue. I Danmark har især de 65-74 årige i stigende grad sikret sig et indkomst supplement gennem en egen pensionsopsparing i deres erhvervsaktive år ⁹ . Det giver ikke mening af summere indkomst med formue, med mindre man beregner en formodet årlig nedskrivning af formuen og en forventet restlevetid. Det er derfor valgt at gruppere de ældre i tre grupper, alt efter størrelsen på deres disponible formue. Formuegrupperne er under 100.000 kr., 100.000-999.999 kr. og mere end 1 mio. kr.

⁶ Fædre mellem 67 og 74 år som bor alene: 7.806 personer. Koblingen til disse fædres børn: 13.822 børn. Kun børn med indkomst>25.000: 10.927 personer. Kun det rigeste barn: 5.057. Mødre mellem 67 og 74 år alene boende: 13.651 mødre. Disse mødres børn: 27.420 personer. Kun børn med indkomst>25.000 kr.: 24.735 børn. Kun det rigeste barn: 11.089 personer.

⁷ Det gælder dog kun folkepensionens grundbeløb.

⁸ Forbrugerprisindekset, som hentes fra Pris8 fra www.statistikbanken.dk, er anvendt. Indeks for de enkelte år er omregnet til 2011=100 ved at dividere indeks det pågældende år med indekset for 2011.

⁹ Temaartikel 'Ældrestyrken kommer' af Preben Etwil, Henrik Sejerbo Sørensen og Marianne Mackie, Statistisk Tiårsoversigt 2011.

Den disponible formue dækker her over indestående i pengeinstitut pr. 31.12.2011. Det kan derfor være, at det kun er en reduceret del af den ældres formue, vi medtager, da vi ikke endnu har en etableret formuestatistik på individniveau i Danmark. Det er dog planen, at en sådan vil komme i 2015, hvor opgørelsen vil angive pensionsformue (herunder værdien af tjenestemandspension), værdien af bil og ejendom fastsat til markedsværdi.

- Børnenes indkomst* Fra indkomstregistret hentes den nuværende disponible indkomst for de ældres børn. For at undgå udlandsdanskere, der ikke er fuldt skattepligtige, og borgere med negativ indkomst, medtages kun borgere, der har en indkomst på mere end 25.000 kr. årligt, idet vi gerne vil undersøge om herboende børn kan påvirke de ældres hjemmehjælp. Den disponible indkomst for børnene opdeles i 6 grupper: 25.000-99.999 kr., 100-199.999 kr., 200-299.999 kr., 300-399.999 kr., 400-499.999 kr., +500.000 kr.
- Uddannelse* At det er valgt at anvende indkomst som udtryk for ressourcer i familierne, skyldes at registeret med uddannelsesoplysninger ikke er fyldestgørende til denne type analyse.
- Lægebesøg* I Danmark får de praktiserende læger og speciallæger en betaling fra det offentlige via det fælleskommunale afregningssystem for hver gang, de er blevet kontaktet af en borger. Opgørelsen af lægebesøg omfatter alle disse kontakter, dvs. telefon og e-mail kontakter er også medtaget. Data stammer fra Det Fælleskommunale Sygesikringssystem.
- Hospitalsindlæggelsesdage* Hospitalsindlæggelsesdage dækker her over antal dage indlagt på offentlige hospitaler. I Danmark er der 139 privathospitaler, som ikke er medtaget. En tidligere undersøgelse om privathospitaler fra Danmarks Statistik viser, at andelen af ældre på private sygehuse er markant lavere end på offentlige sygehuse, og at de private sygehusindlæggelser samlet udgør under 2 pct. af de offentlige sygehusindlæggelser¹⁰. Hospitalsindlæggelsesdagene er opgjort som alle personens indlæggelsesdage i løbet af året på somatiske heldøgnsafdelinger. Data om hospitalsindlæggelser stammer bl.a. fra Landspatientregisteret.
- Bolig* Data om de ældres boligforhold er hentet fra BBR (Bygnings- og Boligregistret), som er et register med data for alle danske ejendomme og boliger, som Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter har ansvar for, og som vedligeholdes af husejere og kommuner.
- Året er 2011* I analysen anvendes data for 2011, idet flere af de anvendte registre er opdateret til og med 2011.

Metode

Inden analysedelen præsenteres i dette afsnit metoden, der er anvendt til at teste vores hypoteser.

- Forventet resultat - de ældre* For at analysere om de ældre modtager mere hjælp i forhold til deres indkomst og formue, jo mere velhavende de er, sammenlignes det *faktiske* antal ældre, der modtog hjælp, opdelt efter deres indkomstgruppe, med hvor mange man kunne *forvente*, ville modtage i hjælp i de enkelte indkomstgrupper. Det *forventede* antal er beregnet under forudsætning af, at andelen, der modtager hjælp, er ens i alle indkomstgrupper.

For at beregne det *forventede* antal personer, opdeles de ældre i frekvenstabeller. For at finde alle ældre, hentes fra befolkningsstatistikken antallet af *alle* personer, mellem 67 og 74 år, som har børn og bor alene. Dette er for at skabe en homogen gruppe vi kan vægte med, og skabe en alt andet lige betragtning. Herefter fordeles de ældre i indkomstgrupper og i modtagere versus ikke-modtagere af hjælp.

---

¹⁰ <http://www.dst.dk/pukora/epub/Nyt/2010/NR063.pdf>

Deres indkomst, da de var 50 år, er beregnet til 2011 priser. Antal *faktiske* modtagere fordeles i de 4 valgte indkomstgrupper, som vores datamateriale er opdelt i, og det *forventede* antal beregnes.

Når vi undersøger om de ældres børns indkomst har indflydelse på den modtagne hjemmehjælp, grupperer vi antallet af ældre i indkomstgrupper efter den ældres barn med den højeste disponible indkomst. Herefter beregnes det *forventede* antal i hver gruppe.

For at beregne det *forventede* antal for hver indkomstgruppe ganges antallet af ældre i indkomstgruppen med andelen, der modtager hjælp i alt.

Eksempel Et beregningseksempel på metoden ser således ud:

Tabel 1. Beregningseksempel: 67-74 årige kvinder fordelt efter ydelse og barns højeste indkomst. 2011

		25 000- 99 999 kr.	100 000- 199 000 kr.	200 000- 299 999 kr.	300 000- 399 999 kr.	400 000- 499 999 kr.	500 000 kr. +	I alt
		antal						
I alt		968	11 149	36 336	22 399	7 669	6 898 (3)	85 419 (1)
Modtagere af hjemmehjælp	Faktisk	123	1 857	5 094	2 569	789	657	11 089 (2)
	Forventet	126	1 447	4 717	2 908	996	895 (4)	-
Personer, der ikke modtager hjemmehjælp	Faktisk	845	9 292	31 242	19 830	6 880	6 241	74 330
	Forventet	842	9 702	31 619	19 491	6 673	6 003	-

I eksemplet, som også kan ses i tabel 12, er der i alt 85.419 alene boende kvinder mellem 67-74 år (1) Fordelingen af disse personer på indkomst og modtagere af hjemmehjælp versus personer, der ikke modtager hjemmehjælp ses af rækkerne *Faktisk*. Dette er den *faktiske* fordeling.

For at finde den *forventede* fordeling ganges antallet i indkomstgrupperne med andelen, der modtager hjælp i alt. Fx *forventes* 895 (4) borgere at få hjemmehjælp blandt de rigeste. Dette tal findes ved at gange 6.898 (3), som er antallet af kvinder i indkomstgruppen med 11.089 (2)/85.419 (1), som er andelen af kvinder, der modtager hjælp i alt. $(6.898 * (11.089 / 85.419) = 895)$

Odds ratio For yderligere at teste vores hypotese laves en odds ratio ud fra barnet højeste indkomst. Hver indkomstgruppe sammenlignes med en *referencegruppe*. Her er det den *højeste* indkomstgruppe, der fremstår som *referencegruppen*. Odds er her defineret som sandsynligheden for at få en ydelse divideret med sandsynligheden for ikke at få en ydelse. Odds ratio er odds på den betragtede indkomstgruppe divideret med odds for *referencegruppen*. Fx er odds ratio for den laveste indkomstgruppe versus den højeste indkomstgruppe = 1,272. Det betyder, at odds for at få en ydelse, når barnet har en indkomst, der er 25.000-99.999 kr., er 1,272 gange større end odds for at få en ydelse, når indkomstgruppen er 500.000 kr. og derover.

Sygdom Andre faktorer kan spille ind for, hvorledes den ældre får hjemmehjælp. Kontakt med læge og sygdom må alt andet lige have en afgørende betydning for, hvor meget hjemmehjælp den ældre modtager. For at undersøge dette er antal lægebesøg og antal dage indlagt på sygehus medtaget i undersøgelsen og anvendes som indikator for de ældres helbred. Er de mennesker, der modtager mere eller mindre hjælp end forventet, også om de er mere eller mindre syge end gennemsnittet? Data om de ældres lægebesøg og hospitalsindlæggelsesdage undersøges dels ud fra den ældres opregnede indkomst og dels ud fra den næste generations indkomst.

Etnicitet Det antages, at det kan have betydning, at den ældre har en anden etnisk herkomst end dansk. Generelt i Danmark er gruppen af borgere med anden etnisk herkomst overrepræsenteret, når der tildeles førtidspension, idet 15 pct. af borgere med anden etnisk herkomst får tildelt en førtidspension, mens gruppen kun udgør 5 pct.

af borgerne¹¹. Det undersøges derfor, om der er flere borgere med anden etnisk baggrund i de grupper, der får mere hjælp, end det er *forventet*.

*Kommune-
fordeling*

Det antal timer til hjælp, der ydes, er forskellig fra kommune til kommune. Såfremt dem, der får meget hjælp, også bor i kommuner, hvor der tildeles meget hjælp, kan det ikke skelnes, om det er på grund af indkomst, at den ældre får meget hjælp. Derfor skal det undersøges om de grupper, hvor der ydes mere eller mindre hjælp end *forventet* også bor i områder, hvor størrelsen på hjælpen kan spille en rolle. Det antages, at de kommuner, som yder meget hjælp, er velhavende kommuner. For at belyse om de velhavende børn bor i kommuner, hvor der gives meget hjælp, og det er derfor, at deres forældre får mere hjælp, opdeles de 98 kommuner i 3 kategorier af indkomst: Høj, Mellem og Lav. Opdelingen af kommunerne sker ud fra den gennemsnitlige disponible indkomst for alle borgerne i kommunen¹². De 15 kommuner med den laveste gennemsnitlige indkomst kategoriseres som 'Lav', og de 15 kommuner med den højeste gennemsnitlige indkomst kategoriseres som 'Høj', mens de mellemste 68 kommuner indgår i kategorien 'Mellem'.¹³

*Ældreandel,
hjemmehjælpsandel og
gennemsnitlig hjælp*

For de tre kategorier af kommuner beregnes ældreandelen i kommunen, hvilket er antal borgere på 67 år og derover i forhold til den samlede befolkning, hjemmehjælpsandel, der får hjemmehjælp, hvilket beregnes som hvor mange på 67 år og derover, der modtager hjemmehjælp i forhold til, hvor mange borgere, der bor i kommunen, og som er 67 år og derover, samt den gennemsnitlige hjemmehjælp, kommunen visiterer til. Det undersøges også, hvor mange private leverandører, der er i gennemsnit i kommunerne samt, hvor stor andelen er af visiteret hjemmehjælp fra private leverandører.

De ældre selv

*Formue er
analyseret*

Indledningsvis er hjemmehjælpen til de ældre undersøgt ud fra deres indkomst og disponible formue. De blev sammenholdt med hele befolkningen i samme aldersgruppe og i samme indkomstgruppe og som havde samme indestående. Imidlertid fandt vi det samme mønster for de *rigeste* ældre, uanset om den ældre havde en lille, medium eller stor formue. Resultatet ses af bilag 1-6. I det følgende er formue derfor ikke medtaget i analysen.

*De ældre kvinder
og deres indkomst*

Tabel 2 viser, antallet af kvinder i populationen mellem 67-74 år, der modtager hjemmehjælp, fordelt på den indkomst de havde, da de var 50 år, opregnet til 2011 indkomst. Dette sammenholdes med 67-74 årige i hele befolkningen, der bor alene og har børn.

Tabel 2. 67-74 årige kvinder fordelt efter opregnet indkomst og hjemmehjælp sammenholdt med befolkning af kvinder. 2011

		- 24 999 kr.	25 000- 99 999 kr.	100 000- 199 999 kr.	200 000 kr. I alt +	
		antal				
I alt		7 211	11 046	56 186	10 976	85 419
Modtagere af hjemmehjælp	Faktisk	1 351	1 651	7 184	903	11 089
	Forventet	936	1 434	7 294	1 425	-
Personer, der ikke modtager hjemmehjælp	Faktisk	5 860	9 395	49 002	10 073	74 330
	Forventet	6 275	9 612	48 892	9 551	-

For de ældre kvinder, der bor alene, fremgår det af tabellen, når man sammenligner det *faktiske* antal med det *forventede* antal, at de ældre kvinder vil

¹¹ http://www.ast.dk/Page_Pic/pdf/FØP_årsstatistik_2011_29_06_2012_09_23.pdf,

¹² www.statistikbanken.dk, INDKP1, indkomsttype=disponibel indkomst

¹³ Høj indkomst: Frederiksberg, Dragør, Gentofte, Lyngby-Taarbæk, Vallensbæk, Furesø, Allerød, Fredensborg, Hillerød, Hørsholm, Rudersdal, Egedal, Greve, Roskilde og Solrød.

Lav indkomst: Odsherred, Lolland, Guldborgsund, Vordingborg, Langeland, Ærø, Tønder, Vejen, Norddjurs, Samsø, Morsø, Thisted, Brønderslev, Vesthimmerland og Læsø

få mindre hjælp, jo højere deres indkomst var, da de var 50 år, end vi havde forventet.

For den *rigeste* indkomstgruppe var der en tredjedel færre personer, der fik hjælp end det forventede antal personer, hvis alle skulle have lige meget hjælp – uafhængig af indkomst.

For den *laveste* indkomstgruppe var en tredjedel flere borgere end *forventet*, der fik hjælp.

Indkomst fordelt på timer

Tabel 3 viser det *faktiske* antal kvinder i populationen mellem 67-74 år, der modtager hjemmehjælp, fordelt på deres opregnede indkomst og på det antal timer, de er visiteret til, og det *forventede* antal kvinder.

Tabel 3. 67-74 årige kvinder fordelt efter opregnet indkomst og antal timers hjemmehjælp. 2011

		-	25 000-	100 000-	200 000 kr.	I alt
		24 999 kr.	99 999 kr.	199 999 kr.	+	
		antal				
I alt		1 351	1 651	7 184	903	11 089
<1 timer	Faktisk	576	966	4 240	532	6 314
	Forventet	769	940	4 091	514	-
<2 timer	Faktisk	184	209	955	105	1 453
	Forventet	177	216	941	118	-
<4 timer	Faktisk	178	196	801	95	1 270
	Forventet	155	189	823	103	-
<8 timer	Faktisk	206	144	650	88	1 088
	Forventet	133	162	705	89	-
<12 timer	Faktisk	84	71	256	34	445
	Forventet	54	66	288	36	-
<20 timer	Faktisk	72	41	173	30	316
	Forventet	38	47	205	26	-
>20 timer	Faktisk	51	24	109	19	203
	Forventet	25	30	132	17	-

Opdelt på antal timer, den ældre modtog i hjemmehjælp får flere personer i gruppen med de *rigeste* mere hjælp end man kunne forvente, såfremt borgeren modtager hjælp under 1 time, hvilket typisk vil være praktisk hjælp. Også ved et højt timetal af hjælp, nemlig i grupperne 12-20 timers hjælp og mere end 20 timers hjælp, får de *rigeste* en smule mere end forventet.

Blandt de *fattigste* kvinder får langt *færre* personer hjælp end *forventet*, såfremt de skal have under 1 times hjælp om ugen, idet der var en tredjedel *færre* personer end *forventet*, mens de i de øvrige timegrupperinger får *mere* hjælp end *forventet*.

De ældre mænd og deres indkomst

Tabel 4 viser, antallet af 67-74 årige mænd i populationen fordelt på deres opregnede indkomst sammenholdt med alle alene-boende 67-74 årige i befolkningen, der har børn.

Tabel 4. 67-74 årige mænd fordelt efter opregnet indkomst og hjemmehjælp sammenholdt med befolkning af mænd. 2011

		-	25 000-	100 000-	200 000 kr.	I alt
		24 999 kr.	99 999 kr.	199 999 kr.	+	
		antal				
I alt		3 333	2 821	20 925	12 309	39 388
Modtagere af hjemmehjælp	Faktisk	703	360	2 948	1 046	5 057
	Forventet	428	362	2 687	1 580	-
Personer, der ikke modtager hjemmehjælp	Faktisk	2 630	2 461	17 977	11 263	34 331
	Forventet	2 905	2 459	18 238	10 729	-

De mænd, der havde den *højeste* indkomst som 50 årige, får væsentlig *mindre* hjælp end *forventet*. Her har en tredjedel *færre* mænd fået hjælp end *forventet*, mens der blandt de *fattigste* var 60 pct. *flere*, der fik hjælp, end *forventet*.

Indkomst fordelt på timer

Tabel 5 viser, det *faktiske* antal af 67-74 årige mænd i populationen og deres opregnede indkomst fordelt på timer sammenholdt med det *forventede* antal personer.

Tabel 5. 67-74 årige mænd fordelt efter opregnet indkomst og antal timers hjemmehjælp. 2011

		- 24 999 kr.	25 000- 99 999 kr.	100 000- 199 999 kr.	200 000 kr. +	I alt
		antal				
I alt		703	360	2 948	1 046	5 057
<1 timer	Faktisk	238	169	1 422	529	2 358
	Forventet	328	168	1 375	488	-
<2 timer	Faktisk	98	56	378	126	658
	Forventet	91	47	384	136	-
<4 timer	Faktisk	112	45	447	129	733
	Forventet	102	52	427	152	-
<8 timer	Faktisk	116	47	357	138	658
	Forventet	91	47	384	136	-
<12 timer	Faktisk	58	21	156	57	292
	Forventet	41	21	170	60	-
<20 timer	Faktisk	40	14	114	42	210
	Forventet	29	15	122	43	-
>20 timer	Faktisk	41	8	74	25	148
	Forventet	21	11	86	31	-

Også blandt de *rigeste* mænd er der *flere* end *forventet*, der modtager hjælp under 1 time, ligesom vi så for kvindernes vedkommende. Her får 8 pct. flere personer hjælp end *forventet*. Ellers var der kun i gruppen 4-8 timers hjælp lidt *flere* mænd, der modtager hjælp end *forventet*.

De *fattigste* mænd får ikke så meget hjælp, når det drejer sig om hjælp under 1 time. Her er der en tredjedel *færre* end *forventet*. Mens der for de øvrige timeinddelinger er *flere fattige* mænd end *forventet*.

Overordnet ser vi et billede af, at de *velhavende* modtager *mindre* hjælp end *forventet*. Hvis vi imidlertid opdeler hjælpen på det antal timer, den ældre er visiteret til, modtager både de ældre *velhavende* kvinder og mænd lidt *mere* hjælp end *forventet*, hvis hjælpen er under 1 time, mens det var omvendt for de *fattigste*. For de øvrige timegrupperinger er der i nogle af grupperne en lille smule flere end forventet blandt de *rigeste*. Da dette ikke er systematisk, kan det mere tyde på tilfældigheder.

Såfremt de *fattige* ældre får *mere* hjælp end 1 times hjælp tegner der sig et billede af, at de modtager noget *mere* hjælp end *forventet*. De *fattige* ældre kan imidlertid være mere syge, end de mere velhavende ældre fx pga. nedslidning på arbejdsmarkedet. For at undersøge om der kan være en ulige sundhedstilstand i populationen, behandles i det følgende de ældres antal lægebesøg og antal indlæggelsesdage på hospital.

De ældres lægebesøg
og deres indkomst

Tabel 6 viser det gennemsnitlige antal kontakter, de 67-74 årige i populationen har haft til læge og speciallæge i løbet af 2011.

Stort set alle de ældre i populationen har haft kontakt til lægen. Kun 229 ud af de undersøgte 16.146 ældre har ikke haft lægekontakt i 2011.

Tabel 6.

67-74 åriges lægekontakter i gennemsnit fordelt efter opregnet indkomst, hjemmehjælp og køn. 2011

	- 24 999 kr.	25 000- 99 999 kr.	100 000- 199 999 kr.	200 000 kr. +	I alt
67-74 årige kvinders lægekontakter i gennemsnit					
	antal				
<1 time	20	24	23	21	23
<2 timer	22	23	25	24	25
<4 timer	25	26	27	23	27
<8 timer	26	28	28	29	28
<12 timer	27	30	28	23	28
<20 timer	24	30	33	31	30
>20 timer	27	35	29	19	28
I alt	23	25	25	23	24
67-74 årige mænds lægekontakter i gennemsnit					
<1 time	17	21	19	21	19
<2 timer	19	25	20	23	21
<4 timer	21	26	22	23	22
<8 timer	20	18	22	22	22
<12 timer	29	30	25	23	26
<20 timer	30	30	25	23	26
>20 timer	25	25	25	30	26
I alt	21	23	21	22	21

I gennemsnit er der ikke den store forskel mellem indkomstgrupperne, når vi undersøger antal kontakter, den ældre har haft til lægen. Der er generelt en svag stigning i antal lægekontakter i alt, jo flere timers hjælp den ældre modtager. Dette giver os et billede af, at der *ikke* er forskel på, hvorledes de ældre anvender lægeydelser, når man kigger på indkomst som forklarende variabel.

De ældres hospitalsindlæggelsesdage og deres indkomst

Tabel 7 viser antal dage i gennemsnit, som de 67-74 årige i populationen er indlagt på hospital, opdelt på køn og fordelt på deres opregnede indkomst.

Der er i det følgende udelukkende set på indlæggelsesdage på offentlige somatiske sygehuse, dvs. ikke-psykiatriske sygehuse.

Indlæggelsesdage på hospital

I gruppen af de *fattige* ældre er der markant *flere* indlæggelsesdage på hospital. De *fattige* ældre var dobbelt så meget på hospitalet som gennemsnittet. Andelen af ældre i populationen, der har været på et hospital, var også højere i gruppen af personer med de laveste indkomster, idet der var 62 pct. af de ældre kvinder, der har været indlagt, og 75 pct. af de ældre mænd, der har været indlagt, mens der for hele populationen var henholdsvis 44 pct. og 50 pct., der var indlagt i løbet af 2011.

Ses der således på helbredsforhold i forhold til hvem, der modtager hjælp, må det konstateres, at de ældre med den laveste indkomst, som jo modtager mere hjælp end forventet også er den gruppe, der er mest på hospitalet. En klar indikation på, at hjælp i kommunerne visiteres efter objektive behov for pleje.

De *fattigste* ældre fik markant lavere hjælp, hvis hjælpen var under 1 time, og blandt de *rigeste* ældre fik flere hjælp end forventet. Imidlertid kan man ikke ud fra sundhedsdataene se en forklaring på dette fænomen.

Ved at kigge på sundhedsydelser er der samlet en skævfordeling af, hvem der kommer på hospitalet. De ældre med den laveste indkomst, som har flest indlæggelsesdage er også de ældre, som får mere hjemmehjælp end forventet, hvorimod vi ikke kunne se en forskel i forbruget af lægeydelser. At der er flere fattige ældre end forventet, der får hjemmehjælp, kan således forklares ved, at de er mere syge end resten af populationen.

Tabel 7.

67-74 åriges indlæggelsesdage i gennemsnit fordelt efter opregnet indkomst, hjemmehjælp og køn. 2011

	- 24 999 kr.	25 000- 99 999 kr.	100 000- 199 999 kr.	200 000 kr. +	I alt
67-74 årige kvinders indlæggelsesdage i gennemsnit					
	antal dage				
I alt	12	5	5	6	6
<1 time	8	3	3	4	4
<2 timer	12	5	5	5	6
<4 timer	14	8	8	8	9
<8 timer	16	7	9	12	10
<12 timer	18	11	10	16	12
<20 timer	16	7	9	13	11
>20 timer	11	7	6	2	7
	pct.				
Andel, der har været indlagt	62	41	42	43	44
67-74 årige mænds indlæggelsesdage i gennemsnit					
	antal dage				
I alt	15	9	7	7	8
<1 time	13	6	4	5	5
<2 timer	16	9	9	8	10
<4 timer	15	9	9	10	10
<8 timer	14	10	8	8	9
<12 timer	18	26	7	4	10
<20 timer	27	8	12	13	15
>20 timer	16	9	7	10	10
	pct.				
Andel, der har været indlagt	75	53	45	47	50

Hvor bor den ældre?

Det kan også være en faktor, hvor i landet, den ældre bor. Såfremt de ældre, der modtager meget hjælp også bor i kommuner, hvor der gives meget hjælp, kan dette fordreje billedet.

I 2007 kom der i Danmark en ny kommunalreform. I dag er der 98 kommuner mod 271 kommuner før reformen. Efter nogle fødselsvanskeligheder ses nu effekterne af kommunalreformen.

Tabel 8.

Andel af befolkning, hjemmehjælpsmodtagere, gennemsnitlig hjemmehjælp og private leverandører fordelt på kommuner. 2011

	Andel af befolkning over 67 år	Antal hjemme- hjælpsmodtagere ift. antal befolkning over 67 år	Gennemsnitlig hjælp	Gennemsnitlig antal leverandører	Andel af private leverandører
Kommuner med	pct.		antal timer	antal	pct.
- lav indkomst	18,6	16,6	3,5	4	21,3
- mellem indkomst	14,1	16,8	3,5	9	34,1
- høj indkomst	15,4	16,6	3,4	12	45,1

I tabel 8, er kommunerne fordelt på 3 kategorier, ud fra disponibel indkomst, hvor man kan se ældrebyrde, andelen af de ældre, der får hjælp, det gennemsnitlige antal timer, samt privatiseringen af ældreplejen.

Det er, som det ses af tabel 8, begrænset, hvor stor forskel der er på, hvor mange borgere, der modtager hjemmehjælp i de tre grupper af kommuner, samt hvor mange timers hjælp, kommunen i gennemsnit visiterer til. Kommunerne i den fattige del med lav indkomster får en anelse mere hjælp i gennemsnit (3 pct.) end de rige kommuner i høj indkomstgruppen, og andelen af hjemmehjælpsmodtagere er det samme i de to grupper af kommuner. Derimod er ældreandelen noget højere i den fattige kategori i forhold til den rige kategori, nemlig en andel af ældre, der er 3,2 pct.point højere.

*Privat
hjemmehjælp*

Andelen af privat hjemmehjælp og det gennemsnitlige antal leverandører er langt højere i de rige kommuner, end i de fattige, idet andelen er mere end dobbelt så stor og antallet af leverandører 3 gange så stort. Dette kan have indflydelse på den tilbudte hjemmehjælp og valgmuligheder den ældre har, idet de private leverandører må tilbyde tillægsydelser til forskel for de kommunale leverandører som fx vinduespudsning. Det giver også mere valgfrihed, end hvis man bor i de fattige kommuner i Danmark. De ældre vil generelt blive mere kvalitetsbevidste i ældreplejen end tidligere. Hvor det tidligere var god kemi og naboens anbefalinger, der var medvirkende i valg af hjælp, vil det nu og fremover mere være kvalitet og leverandørens omdømme, der spiller en rolle¹⁴.

Bolig

I det følgende ser vi på, om der er nogen sammenhæng mellem hvilken bolig, den ældre har, og hvor meget hjælp den ældre modtager. Dette kan være interessant, idet vi konstaterede, at de rigeste ældre fik mere hjælp under 1 time, hvilket typisk vil være praktisk hjælp, fx rengøring.

Indledningsvis er det ikke overraskende, at de velhavende ældre oftere bor i ejerbolig fremfor lejebolig, som det fremgår af tabel 9.

Tabel 9. 67-74 åriges bolig fordelt efter opregnet indkomst og køn. 2011

	- 24 999 kr.	25 000- 99 999 kr.	100 000- 199 999 kr.	200 000 kr. +	I alt
67-74 årige kvinders bolig	pct.				
I alt	100	100	100	100	100
Ejerbolig	24	20	19	41	21
Lejebolig	73	77	78	56	75
Uoplyst	4	3	4	3	3
	antal				
Antal	1 351	1 651	7 184	903	11 089
67-74 årige mænds bolig	pct.				
I alt	100	100	100	100	100
Ejerbolig	26	23	24	43	28
Lejebolig	69	71	72	53	68
Uoplyst	5	6	5	4	5
	antal				
Antal	703	360	2 948	1 046	5 057

Den undersøgte gruppe bor typisk i lejebolig, nemlig 75 pct. for kvindernes vedkommende og 68 pct. for mændenes vedkommende. Der er flere mænd end kvinder, der bor i ejerbolig. På landsplan er det omkring 34 pct. mellem 60-79 år, der bor i lejebolig¹⁵.

Sammenholder vi størrelsen på boligen med antal timers hjemmehjælp, og den ældres opregnede indkomst i dag fra da vedkommende var 50 år, tegner følgende billede sig.

¹⁴ Jette Kofoed Knudsen, Ældreinspektør i Odder Kommune. Oplæg på KLs Ældrekonference, 2011.

¹⁵ www.Statistikbanken.dk: BOL201. Det er ikke muligt at gruppere på 67-74 år. Derfor er aldersgrupperne 60-69 år og 70-79 år valgt.

Tabel 10.

67-74 åriges boligstørrelse i antal m² i gennemsnit fordelt efter opregnet indkomst, hjemmehjælp og køn. 2011

	- 24 999 kr.	25 000- 99 999 kr.	100 000- 199 999 kr.	200 000 kr. +	I alt
67-74 årige kvinders timers hjemmehjælp gennemsnit	antal m ²				
<1 time	91	88	85	102	87
<2 timer	88	86	83	102	86
<4 timer	91	87	86	104	88
<8 timer	84	88	85	100	87
<12 timer	85	85	80	88	83
<20 timer	88	82	83	96	85
>20 timer	90	89	86	101	89
I alt	89	87	85	101	87
67-74 årige mænds timers hjemmehjælp i gennemsnit					
<1 time	88	84	85	102	89
<2 timer	85	82	80	94	84
<4 timer	93	81	84	103	89
<8 timer	83	89	77	101	84
<12 timer	88	88	79	102	86
<20 timer	78	81	82	97	84
>20 timer	85	110	86	102	90
I alt	87	85	83	101	87

Tabellen viser ikke overraskende, at jo rigere den ældre var som 50-årig, jo større bolig har vedkommende. Generelt havde de rige ældre de største boliger. Det kunne være en indikator på, hvorfor de rige modtager mere praktisk hjælp end forventet.

De ældres børn

I det følgende vises resultaterne af undersøgelsen af de ældres børn, og om deres indkomst har indflydelse på, hvor meget hjælp den ældre modtager.

Barn med højeste indkomst

I det følgende opdeler vi de ældre i populationen i forskellige indkomstgrupper, som er opgjort ud fra det barn, der har *den højeste indkomst* af den ældres børn. Vi undersøger, om fordelingen blandt de forskellige indkomstgrupper svarer til den fordeling, vi kunne forvente, hvis fordelingen foregik ligeligt. Det, vi vil undersøge, er, om de ældre får en ligelig fordeling af hjemmehjælpen uanset indkomst hos det barn hos hjemmehjælpsmodtagere, der har den *højeste* indkomst.

Den ældres indkomst i forhold til rigeste barn

Først er det relevant at se, hvorledes børnene grupperer sig i indkomstgrupper i forhold til den ældre mor eller far. Såfremt der er et mønster, således at de fattige ældre har fattige børn, og de rige ældre har rige børn, vil analysen af hjemmehjælp fordelt efter de ældres børns indkomst vise samme resultat som analysen af sammenhæng mellem indkomst og hjemmehjælp for de ældre selv.

Imidlertid er der ikke en sådan entydig sammenhæng mellem de ældre og deres børn, som det ses af tabel 11. Uanset den ældres opregnede indkomst, så vil de fleste ældre have børn, der tjener mellem 200.000-299.999 kr. Blandt de rige er der lidt flere, der har rige børn end de øvrige grupper, og blandt de fattige er der lidt flere, der har fattige børn sammenlignet med de andre indkomstgrupper. Det er derfor relevant, at foretage analysen for de ældres børn for at teste vores hypotese, da resultatet kan være anderledes, end vi så for de ældre selv.

Tabel 11.

67-74 årige fordelt efter opregnet indkomst, barns indkomst og køn. 2011

	Den ældres opregnede indkomst					I alt
	-24 999 kr.	25 000-99 999 kr.	100 000-199 999 kr.	200 000 kr. +		
Den ældre mors barn med højeste indkomst	pct.					antal
25 000-99 999 kr.	1	1	1	1	1	123
100 000-199 999 kr.	17	19	17	11	17	1 857
200 000-299 999 kr.	48	47	46	39	46	5 094
300 000-399 999 kr.	22	22	23	25	23	2 569
400 000-499 999 kr.	7	6	7	13	7	789
500 000 kr. +	5	6	6	11	6	657
I alt	100	100	100	100	100	11 089
	antal					
Antal	1 351	1 651	7 184	903	11 089	•
Den ældre fars barn med højeste indkomst	pct.					antal
25 000-99 999 kr.	3	2	2	2	2	97
100 000-199 999 kr.	19	20	20	14	18	931
200 000-299 999 kr.	46	43	49	41	46	2 346
300 000-399 999 kr.	20	20	20	28	22	1 092
400 000-499 999 kr.	7	7	5	8	6	324
500 000 kr. +	6	8	4	7	5	267
I alt	100	100	100	100	100	5 057
	antal					
Antal	703	360	2 948	1 046	5 057	•

De ældre mødre og barn med højeste indkomst

Tabel 12 viser, hvorledes det *faktiske* antal 67-74 årige kvinder i undersøgelsen fordeler sig, alt efter den søn eller datter, som har den højeste indkomst og om den ældre modtager hjælp eller ej, samt det *forventede* antal.

Tabel 12.

67-74 årige kvinder fordelt efter barns højeste indkomst og hjemmehjælp sammenholdt med befolkning. 2011

		25 000-99 999 kr.	100 000-199 999 kr.	200 000-299 999 kr.	300 000-399 999 kr.	400 000-499 999 kr.	500 000 kr. +	I alt
		antal						
I alt		968	11 149	36 336	22 399	7 669	6 898	85 419
Modtagere af hjemmehjælp	Faktisk	123	1 857	5 094	2 569	789	657	11 089
	Forventet	126	1 447	4 717	2 908	996	895	-
Personer, der ikke modtager hjemmehjælp	Faktisk	845	9 292	31 242	19 830	6 880	6 241	74 330
	Forventet	842	9 702	31 619	19 491	6 673	6 003	-

For den ældre mor tegner der sig et billede af, at for de *faktiske* modtagere af hjemmehjælp med *meget velhavende* børn, nemlig med en indkomst på 500.000 kr. og derover, er der *færre* modtagere, når vi sammenligner med det *forventede* antal. Det var *forventet*, at 895 mødre fik hjælp, men faktisk modtog kun 657 personer hjælp blandt de meget rige. Også blandt den næstrigste gruppe, nemlig modtagere, hvis børn tjente mellem 400.000-499.999 kr. var det *forventede* antal *højere* end det *faktiske*. Blandt de *fattigste* var der en lille forskel mellem *faktisk* og *forventet*, og blandt midtergrupperne var der markant *flere*, der fik hjælp end *forventet*. Har moderen et barn, der tjener mellem 100.000-299.999 kr. om året, vil der være størst sandsynlighed for at få hjælp.

De ældre mødre og barn med højeste indkomst

Tabel 13 viser det *faktiske* antal ældre kvinder grupperet efter den visiterede hjemmehjælp på timer og den søn/datter med den højeste indkomst sammenholdt med, hvorledes man kunne forvente, hjemmehjælpsmodtagerne ville fordele sig opdelt på timeintervaller.

Tabel 13.

67-74 årige kvinder fordelt efter antal timers hjemmehjælp og barns højeste indkomst. 2011

		25 000- 99 999 kr.	100 000- 199 000 kr.	200 000- 299 999 kr.	300 000- 399 999 kr.	400 000- 499 999 kr.	500 000 kr. +	I alt
		antal						
I alt		123	1 857	5 094	2 569	789	657	11 089
<1 time	Faktisk	63	1 023	2 867	1 522	465	374	6 314
	Forventet	70	1 057	2 900	1 463	449	374	-
<2 timer	Faktisk	17	260	662	336	88	90	1 453
	Forventet	16	243	667	337	103	86	-
<4 timer	Faktisk	13	213	601	289	76	78	1 270
	Forventet	14	213	583	294	90	75	-
<8 timer	Faktisk	15	192	504	231	84	62	1 088
	Forventet	12	182	500	252	77	64	-
<12 timer	Faktisk	10	73	212	94	32	24	445
	Forventet	5	75	204	103	32	26	-
<20 timer	Faktisk	3	54	156	53	29	21	316
	Forventet	4	53	145	73	22	19	-
>20 timer	Faktisk	2	42	92	44	15	8	203
	Forventet	2	34	93	47	14	12	-

Generelt var der blandt kvinder med rige børn lidt *flere* kvinder, end man kunne forvente blandt modtagere af 1-2 timers hjælp og 2-4 timers hjælp og mellem 12-20 timers hjælp. For de øvrige grupper af hjælp var antallet *lavere* end *forventet*. Det er således *ikke systematisk*, at der skulle være flere rige der får hjælp end forventet, idet det varierer i timegrupperingerne, om det faktiske antal er højere end det forventede antal modtagere.

For de øvrige indkomstgrupper, hvor antal modtagere er fordelt på timetal er det mest markant, så mange flere personer i grupper 300.000-399.999 kr. under 1 times hjælp, der modtager hjælp i forhold til *forventet*. Procentuelt er der dog kun 4 pct. *flere* modtagere end *forventet*. For gruppen 400.000-499.999 kr. er der ligeledes 4 pct. *flere* modtagere end *forventet*.

*De ældre fædre og barn
med højeste indkomst*

Tabel 14 viser det *faktiske* antal ældre mænd grupperet efter den søn/datter med den højeste indkomst i familien, sammenholdt med, hvorledes man kunne *forvente* hjemmehjælpsmodtagerne fordelte sig.

Tabel 14.

67-74 årige mænd fordelt efter barns højeste indkomst og hjemmehjælp sammenholdt med befolkning. 2011

		25 000- 99 999 kr.	100 000- 199 000 kr.	200 000- 299 999 kr.	300 000- 399 999 kr.	400 000- 499 999 kr.	500 000 kr. +	I alt
		antal						
I alt		832	6 298	17 436	9 408	2 997	2 417	39 388
Modtagere af hjemmehjælp	Faktisk	97	931	2 346	1 092	324	267	5 057
	Forventet	107	809	2 239	1 208	385	310	-
Personer, der ikke modtager hjemmehjælp	Faktisk	735	5 367	15 090	8 316	2 673	2 150	34 331
	Forventet	725	5 489	15 197	8 200	2 612	2 107	-

For de ældre fædre er billedet det samme som for mødrene, nemlig i grupperne 100.000-199.000 kr. og 200.000-299.999 kr. er der *flere* modtagere end *forventet*. For de øvrige grupper er tallet *lavere* end *forventet*.

Tabel 15 viser fordelingen af 67-74 årige mænd i populationen fordelt efter deres *rigeste* barns indkomst og antal visiterede timer.

Tabel 15.

67-74 årige mænd fordelt efter antal timers hjemmehjælp og barns højeste indkomst. 2011

		25 000- 99 999 kr.	100 000- 199 000 kr.	200 000- 299 999 kr.	300 000- 399 999 kr.	400 000- 499 999 kr.	500 000 kr. +	I alt
		antal						
I alt		97	931	2 346	1 092	324	267	5 057
<1 time	Faktisk	51	418	1 106	507	160	116	2 358
	Forventet	45	434	1 094	509	151	124	-
<2 timer	Faktisk	13	128	301	154	36	26	658
	Forventet	13	121	305	142	42	35	-
<4 timer	Faktisk	12	142	347	148	41	43	733
	Forventet	14	135	340	158	47	39	-
<8 timer	Faktisk	9	135	299	129	43	43	658
	Forventet	13	121	305	142	42	35	-
<12 timer	Faktisk	4	47	132	72	19	18	292
	Forventet	6	54	135	63	19	15	-
<20 timer	Faktisk	4	36	91	51	15	13	210
	Forventet	4	39	97	45	13	11	-
>20 timer	Faktisk	4	25	70	31	10	8	148
	Forventet	3	27	69	32	9	8	-

Opdeler vi antallet af hjemmehjælpsmodtager efter antallet af de timer, de blev visiteret til, er der i grupperne 2-4 timer, 4-8 timer, 8-12 timer samt 12-20 timer *flere* mænd end *forventet* blandt fædre med de *rigeste* børn, der fik hjemmehjælp. Dette kunne tyde på, at mænd med rige børn har større sandsynlighed for at modtage hjemmehjælp, når det ikke er meget lidt hjælp eller meget hjælp, der er tale om.

Ud fra analysen, hvor vi sammenligner det *faktiske* antal modtagere med det *forventede*, viste analysen, at der for mødre var lidt flere, der modtog hjælp blandt mødre med de rigeste børn end *forventet* i nogle af timegrupperingerne, men det var ikke systematisk. For fædre var der lidt *flere* modtagere end *forventet* blandt modtagere af grupperingerne mellem 2-20 timers hjælp, hvilket kan indikere, at de rige mænd modtager mere hjælp.

Odds ratio estimat

I den næste analyse undersøges det, om de rigeste modtager mere hjælp end forventet ud fra odds ratio estimatet.

Tabel 16. Odds ratio estimates

	Kvinder (de ældre mødre)	Mænd (de ældre fædre)	I alt
Det rigeste barns indkomst	point estimate		
25 000-99 999 kr. vs 500 000 kr.	1,383	1,063	1,272
100 000-199 000 kr. vs 500 000 kr.	1,898	1,397	1,733
200 000-299 999 kr. vs 500 000 kr.	1,549	1,252	1,461
300 000-399 999 kr. vs 500 000 kr.	1,231	1,057	1,182
400 000-499 999 kr. vs 500 000 kr.	1,089	0,976	1,059
Mænd vs. kvinder	-	-	0,968

For kvinder er sandsynligheden for at få ydelse større i alle indkomstgrupper end den er, hvis barnet med den højeste indkomst tjener 500.000 kr. og derover. Når der ses bort fra den laveste indkomstgruppe er odds for at få hjemmehjælp kraftigt faldende, jo mere barnet tjener. For mænd er odds for at få hjemmehjælp ligeledes kraftigt faldende, bortset fra den laveste indkomstgruppe, jo højere indtægt barnet har. Kun hvis barnet tjener mellem 400.000-499.999 kr. er der mindre sandsynlighed for at få hjælp, end hvis barnet tjener 500.000 kr. og derover.

Undersøger vi begge køn samlet, viser der sig det samme kraftige fald jo højere indtægt barnet har, og her er sandsynligheden for at få hjemmehjælp mindst, hvis man har et meget rigt barn. Fx er sandsynligheden for at få hjælp, hvis man har et

barn, der tjener mellem 100.000 – 199.000 kr. 1,733 gange større, end hvis man har et barn, der tjener 500.000 kr. og derover.

Mænd får mindre hjælp end kvinder

Såfremt vi sammenholder sandsynligheden for at få hjemmehjælp på baggrund af køn, får mænd mindre hjælp end kvinder. Det er imidlertid en meget lav sandsynlighed, men det kunne være interessant at undersøge det nærmere.

Helbredsforhold

For at vurdere modtagelse af hjemmehjælp, skal helbredsforhold også vurderes. Antal lægekontakter og antal indlæggelsesdage på sygehuse kan indikere de ældres helbredsforhold og fordelingen af den modtagne hjemmehjælp.

Lægekontakter og barnets indkomst

Tabel 17 viser antal kontakter (inkl. telefon- og emailkonsultation) i gns. pr. modtager i populationen til almen læge og speciallæge grupperet efter barnets højeste indkomst, og hvor meget hjælp den ældre har modtaget.

Tabel 17.

67-74 åriges lægekontakter i gennemsnit fordelt efter hjemmehjælp, køn og barns højeste indkomst. 2011

	25 000- 99 999 kr.	100 000- 199 000 kr.	200 000- 299 999 kr.	300 000- 399 999 kr.	400 000- 499 999 kr.	500 000 kr. +	I alt
67-74 årige kvinders lægekontakter i gennemsnit	antal kontakter						
<1 time	23	23	23	23	21	22	23
<2 timer	22	25	24	24	22	25	25
<4 timer	31	27	26	27	27	24	27
<8 timer	22	29	28	28	26	25	28
<12 timer	22	24	30	27	29	25	28
<20 timer	43	29	30	31	31	32	30
>20 timer	23	26	31	25	26	34	28
I alt	24	25	24	24	23	24	24
67-74 årige mænds lægekontakter i gennemsnit							
<1 time	18	19	19	20	20	20	19
<2 timer	18	20	22	20	19	22	21
<4 timer	32	24	21	22	28	23	22
<8 timer	27	21	21	23	21	25	22
<12 timer	20	29	29	22	24	16	26
<20 timer	29	20	28	26	28	23	26
>20 timer	21	29	26	24	23	30	26
I alt	21	21	21	21	22	22	21

Samme niveau

For de ældre mødre er der med få undtagelser nogenlunde det samme niveau for lægekontakter uanset indkomstforhold hos deres børn. Især hvis man kigger på det gennemsnitlige antal kontakter. For mødrene i den *laveste* indkomstgruppe, har specielt mødre, der får hjælp mellem 2-4 timer samt 12-20 timer og mødrene i den *rigeste* gruppe med 12-20 timers hjælp mange lægekontakter.

For de ældre fædre i den *laveste* indkomstgruppe med 2-4 timers hjælp og over 20 timers hjælp, har de flere kontakter end gennemsnittet. Dette gælder også for den *rigeste* gruppe med over 20 timers hjælp.

Med så få undtagelser i det samlede billede kan man ikke umiddelbart konstatere nogen forskelle, som vi skal tage hensyn til, når vi undersøger den *forventede* sammenholdt med den *faktiske* hjælp i de forskellige indkomstgrupper.

Indlæggelsesdage og barnets indkomst

Tabel 18 viser, hvor mange dage de ældre i populationen er indlagt på hospital grupperet efter, hvor stor indkomst det mest veltpjenende barn har.

Tabel 18.

67-74 åriges indlæggelsesdage i gennemsnit fordelt efter hjemmehjælp, køn og barns højeste indkomst, 2011

	25 000- 99 999 kr.	100 000- 199 999 kr.	200 000- 299 999 kr.	300 000- 399 999 kr.	400 000- 499 999 kr.	500 000 kr. +	I alt
67-74 årige kvinders indlæggelsesdage i gennemsnit							
	antal dage						
<1 time							
<2 timer	6	4	4	4	4	6	4
<4 timer	11	9	8	10	7	10	9
<8 timer	12	11	11	11	7	8	10
<12 timer	9	9	13	12	15	8	12
<20 timer	3	8	11	13	9	9	10
>20 timer	0	6	8	6	7	10	7
I alt	7	6	6	6	5	7	6
	pct.						
Andel, der har været indlagt	46	46	44	43	43	45	44
67-74 årige mænds indlæggelsesdage i gennemsnit							
	antal dage						
<1 time							
<2 timer	8	7	6	7	5	5	6
<4 timer	14	10	10	9	10	12	10
<8 timer	10	7	10	9	13	9	9
<12 timer	11	17	10	10	6	4	10
<20 timer	14	23	15	10	20	9	15
>20 timer	4	11	9	15	6	8	10
I alt	9	9	8	8	8	7	8
	pct.						
Andel, der har været indlagt	57	50	49	50	51	51	50

Indlæggelsesdage Ser man på antal dage indlagt på hospital er det ca. halvdelen af populationen, som har været indlagt. Den ældre mor har i gennemsnit 6 indlæggelsesdage om året, mens den ældre far i gennemsnit har 8 indlæggelsesdage om året. I gennemsnittet er også medregnet de ældre, som ikke er indlagt. De ældre fædre i gruppen 100.000-199.999 kr. og modtagere af 12-20 timers hjælp, er den gruppe, der var indlagt flest dage.

For mødrene er det ikke systematisk at jo lavere indkomst, jo færre indlæggelsesdage. Der er en tendens til, at fædrene har flere indlæggelsesdage *i alt*, jo lavere indkomst de har, idet den fattigste gruppe har 9 indlæggelsesdage, mens den rigeste gruppe har 7 indlæggelsesdage.

Set ud fra et helbreds-perspektiv kan man ikke ud af tallene se, at de ældre med et rigt barn er mere behandlingskrævende end ældre med et fattigt barn.

Etnisk baggrund Det er undersøgt, om det spiller en rolle, at den ældre har en anden etnisk baggrund end vestlig.

Andelen af ældre med anden etnisk baggrund end vestlig er fundet ved at tage alle borgere, som ikke er fra EU, Nordamerika eller EØS landene.

Andelen af ældre med anden etnisk baggrund er overrepræsenteret i indkomstgruppen 25.000-99.999 kr. i forhold til de øvrige indkomstgrupper. Antallet af ældre med anden etnisk baggrund udgør 13 personer i denne gruppe, heraf 8 flygtninge, og 166 personer i hele populationen, heraf 72 flygtninge. I den laveste indkomstgruppe er det meget forskelligt, hvor de ældre med anden etnisk baggrund oprindeligt kommer fra, så det er ikke entydigt.

Da populationen er så lille, kan man ikke på baggrund af materialet konkludere, at der for danskere og danskere med anden etnisk baggrund er en forskel på, hvor meget hjælp, de modtager¹⁶.

¹⁶ Se tabel i bilag 1.

Alder For at undgå at vi drager fejlagtige konklusioner baseret på, at de 74 årige i populationen har de ældste og rigeste børn, er det undersøgt, hvorledes resultaterne af analysen vil være, hvis vi udelukkende undersøger dels de 67 årige og dels de 74 årige. Resultaterne ses af bilag 8. For de 74 årige mænd med det *rigeste* barn er der *flere* end *forventet*, der modtager hjælp. Det er dog en lille forskel i forhold til *forventet*. Ellers viser tabellerne i bilaget, de samme resultater som i analysen.

Ud fra de forskellige analyser kunne vi ikke bekræfte vores hypotese om, at ældre med *velhavende* børn får *mere* hjemmehjælp. Hvis man imidlertid grupperede de ældre fædre efter antal timer, de fik hjemmehjælp, var der en lille tendens til, at dem med det *rigeste* barn fik *mere* hjælp end *forventet*, hvis hjælpen var mellem 4-20 timer.

Sygdomsforhold kan ikke forklare mønsteret i analysen.

Konklusion

Formålet med undersøgelsen var at teste vores hypotese om, at der var en sammenhæng mellem niveauet af hjemmehjælp og niveau af indkomst dels hos den ældre selv og dels hos den ældres børn, således at jo mere velhavende den ældre eller barnet er, jo mere hjemmehjælp får den ældre.

I analysen har vi taget højde for køn, helbred, bosted samt etnicitet.

Analysen har vist:

- Overordnet kunne vi ikke finde en sammenhæng mellem at jo mere velhavende den ældre selv er, jo flere timers ydelser af personlig pleje og praktisk hjælp vil vedkommende få. Tværtimod viser analysen, at jo mindre velhavende den ældre er, jo større er sandsynligheden for at få hjælp.
- Når man opdeler hjælpen på timeintervaller, var der imidlertid en tendens til rige ældre fik lidt mere hjælp end forventet, hvis man var visiteret til under 1 times hjælp. Det var også de rige ældre, der boede i de største boliger.
- Når man betragter de ældres helbredsforhold, er der ingen forskel i de forskellige indkomstgrupper, når man kigger på antal lægebesøg. Det er stort set de samme antal lægekontakter den ældre har. Hvis man derimod betragter de ældres antal indlæggelsesdage på hospital, er der en markant forskel på de ældre fattige og de mere velhavende indkomstgrupper. Fattige ældre er oftere på hospitalet og modtager flere hjemmehjælpsydelser end rige ældre.
- Undersøger vi de ældres børn, hvor vi grupperer de ældre efter barnet med den højeste indkomst og kigger på det faktiske antal ældre i forhold til det forventede antal ældre i hver indkomstgruppe, kunne vi ikke se, de ældre med rige børn fik mere hjemmehjælp end forventet. Tværtimod viste en af analyserne, at jo større indtægt den ældres barn havde, jo mindre var sandsynligheden for at få hjemmehjælp.
- Grupperede vi imidlertid de ældre efter barnet med den højeste indkomst og antal timer, den ældre fik hjemmehjælp, kunne vi se en svag tendens til, at det faktiske antal ældre fædre, der modtog mellem 4-20 timers hjælp, og som havde de mest velhavende barn, lå højere end forventet.
- Fordelt på den yngre generations indkomstgrupper var der ikke nogen forskel i den ældres helbredsforhold, der skulle indikere mønstret i hjemmehjælpen. Der er ikke forskel på, hvor i landet den ældre bor, idet niveauet for hjemmehjælp er ens, uanset om man bor i en rig eller fattig kommune. Ældrebyrden er højest i de fattige kommuner, og de rigeste kommuner har en markant højere andel af private leverandører af hjemmehjælp, og dermed har de ældre her en større palet af ydelser at vælge imellem.
- Der er få observationer omkring etnicitet i vores datamateriale til vi kan konkludere noget. Blandt den laveste indkomstgruppe for de ældres børn, var der lidt flere personer med anden etnisk baggrund end vestlig.

Resultaterne kan forklare, at fattige ældre er mere nedslidte og har flere indlæggelsesdage end rige ældre, og modtager mere hjælp.

Resultatet kan ikke forklare, hvorfor velhavende ældre får mere hjælp, hvis de er visiteret til under 1 time ugentligt, og hvorfor det er omvendt for fattige ældre. Resultatet kan heller ikke forklare, hvorfor der er en tendens til at ældre fædre med velhavende børn får lidt mere hjælp end forventet, hvis hjælpen er mellem 4-20 timers hjælp.

Vores hypotese kan således ikke entydigt forkastes, idet der er grupper af velhavende ældre, der modtager mere hjælp af forventet, omend det er meget små forskelle.

I undersøgelsen så vi, at de ældre kvinder har større sandsynlighed for at få hjemmehjælp end de ældre mænd, hvilket kunne være interessant at undersøge nærmere.

Bilag:

Bilag 1.

Andel af 67-74 årige med anden etnisk baggrund fordelt efter hjemmehjælp, barns højeste indkomst og køn. 2011

	25 000- 99 999 kr.	100 000- 199 000 kr.	200 000- 299 999 kr.	300 000- 399 999 kr.	400 000- 499 999 kr.	500 000 kr. +	I alt
	pct.						
67-74 årige kvinder	7	1	1	1	1	1	1
67-74 årige mænd	5	2	1	1	1	1	1

Bilag 2.1 67-74 årige kvinder fordelt efter hjemmehjælp, opregnet indkomst og formue under 100.000 kr. sammenholdt med befolkningen. 2011

		- 24 999 kr.	25 000- 99 999 kr.	100 000- 199 999 kr.	200 000 kr. +	I alt
		antal				
I alt		4 958	6 448	32 884	3 964	48 254
Modtagere af hjemmehjælp	Faktisk	1 134	1 208	5 218	419	7 979
	Forventet	820	1 066	5 438	655	
Personer, der ikke modtager hjemmehjælp	Faktisk	3 824	5 240	27 666	3 545	40 275
	Forventet	4 138	5 382	27 446	3 309	

Bilag 2.2 67-74 årige kvinder fordelt efter antal timers hjemmehjælp, opregnet indkomst og formue under 100.000 kr. 2011

		- 24 999 kr.	25 000- 99 999 kr.	100 000- 199 999 kr.	200 000 kr. +	I alt
		antal				
I alt		1 134	1 208	5 218	419	7 979
<1 timer	Faktisk	457	723	3 132	256	4 568
	Forventet	649	692	2 987	240	
<2 timer	Faktisk	148	154	706	48	1 056
	Forventet	150	160	691	55	
<4 timer	Faktisk	162	133	558	38	891
	Forventet	127	135	583	47	
<8 timer	Faktisk	183	104	445	49	781
	Forventet	111	118	511	41	
<12 timer	Faktisk	73	50	186	12	321
	Forventet	46	49	210	17	
<20 timer	Faktisk	65	27	127	13	232
	Forventet	33	35	152	12	
>20 timer	Faktisk	46	17	64	3	130
	Forventet	18	20	85	7	

Bilag 3.1 67-74 årige kvinder fordelt efter hjemmehjælp, opregnet indkomst og formue mellem 100.000 kr. og 1 mio. kr. sammenholdt med befolkningen. 2011

		- 24 999 kr.	25 000- 99 999 kr.	100 000- 199 999 kr.	200 000 kr. +	I alt
		antal				
I alt		1 834	3 930	20 392	5 570	31 726
Modtagere af hjemmehjælp	Faktisk	176	383	1 763	398	2 720
	Forventet	157	337	1 748	478	
Personer, der ikke modtager hjemmehjælp	Faktisk	1 658	3 547	18 629	5 172	29 006
	Forventet	1 677	3 593	18 644	5 092	

Bilag 3.2 67-74 årige kvinder fordelt efter antal timers hjemmehjælp, opregnet indkomst og formue mellem 100.000 kr. og 1 mio. kr. 2011

		- 24 999 kr.	25 000- 99 999 kr.	100 000- 199 999 kr.	200 000 kr. +	I alt
		antal				
I alt		176	383	1 763	398	2 720
<1 timer	Faktisk	94	212	1 000	227	1 533
	Forventet	99	216	994	224	
<2 timer	Faktisk	29	48	221	43	341
	Forventet	22	48	221	50	
<4 timer	Faktisk	13	53	214	48	328
	Forventet	21	46	213	48	
<8 timer	Faktisk	20	33	186	32	271
	Forventet	18	38	176	40	
<12 timer	Faktisk	10	17	61	19	107
	Forventet	7	15	69	16	
<20 timer	Faktisk	6	13	38	16	73
	Forventet	5	10	47	11	
>20 timer	Faktisk	4	7	43	13	67
	Forventet	4	9	43	10	

Bilag 4.1 67-74 årige kvinder fordelt efter hjemmehjælp, opregnet indkomst og formue over 1 mio. kr. sammenholdt med befolkningen. 2011

		- 24 999 kr.	25 000- 99 999 kr.	100 000- 199 999 kr.	200 000 kr. +	I alt
		antal				
I alt		419	668	2 910	1 442	5 439
Modtagere af hjemmehjælp	Faktisk	41	60	203	86	390
	Forventet	30	48	209	103	
Personer, der ikke modtager hjemmehjælp	Faktisk	378	608	2 707	1 356	5 049
	Forventet	389	620	2 701	1 339	

Bilag 4.2 67-74 årige kvinder fordelt efter antal timers hjemmehjælp, opregnet indkomst og formue over 1 mio. kr. 2011

		- 24 999 kr.	25 000- 99 999 kr.	100 000- 199 999 kr.	200 000 kr. +	I alt
		antal				
I alt		41	60	203	86	390
<1 timer	Faktisk	25	31	108	49	213
	Forventet	22	33	111	47	
<2 timer	Faktisk	7	7	28	14	56
	Forventet	6	9	29	12	
<4 timer	Faktisk	3	10	29	9	51
	Forventet	5	8	27	11	
<8 timer	Faktisk	3	7	19	7	36
	Forventet	4	6	19	8	
<12 timer	Faktisk	1	4	9	3	17
	Forventet	2	3	9	4	
<20 timer	Faktisk	1	1	8	1	11
	Forventet	1	2	6	2	
>20 timer	Faktisk	1	0	2	3	6
	Forventet	1	1	3	1	

Bilag 5.1 67-74 årige mænd fordelt efter hjemmehjælp, opregnet indkomst og formue under 100.000 kr. sammenholdt med befolkningen. 2011

		- 24 999 kr.	25 000- 99 999 kr.	100 000- 199 999 kr.	200 000 kr. +	I alt
		antal				
I alt		2 889	2 092	13 684	4 678	23 343
Modtagere af hjemmehjælp	Faktisk	671	300	2 236	516	3 723
	Forventet	461	334	2 182	746	
Personer, der ikke modtager hjemmehjælp	Faktisk	2 218	1 792	11 448	4 162	19 620
	Forventet	2 428	1 758	11 502	3 932	

Bilag 5.2 67-74 årige mænd fordelt efter antal timers hjemmehjælp, opregnet indkomst og formue under 100.000 kr. 2011

		- 24 999 kr.	25 000- 99 999 kr.	100 000- 199 999 kr.	200 000 kr. +	I alt
		antal				
I alt		671	300	2 236	516	3 723
<1 timer	Faktisk	225	142	1 091	281	1 739
	Forventet	313	140	1 044	241	
<2 timer	Faktisk	94	50	296	62	502
	Forventet	90	40	301	70	
<4 timer	Faktisk	105	37	328	62	532
	Forventet	96	43	320	74	
<8 timer	Faktisk	111	37	266	60	474
	Forventet	85	38	285	66	
<12 timer	Faktisk	58	18	109	24	209
	Forventet	38	17	126	29	
<20 timer	Faktisk	40	12	88	18	158
	Forventet	28	13	95	22	
>20 timer	Faktisk	38	4	58	9	109
	Forventet	20	9	65	15	

Bilag 6.1 67-74 årige mænd fordelt efter hjemmehjælp, opregnet indkomst og formue mellem 100.000 kr. og 1 mio. kr. sammenholdt med befolkningen. 2011

		- 24 999 kr.	25 000- 99 999 kr.	100 000- 199 999 kr.	200 000 kr. +	I alt
		antal				
I alt		350	613	6 534	5 873	13 370
Modtagere af hjemmehjælp	Faktisk	26	52	644	435	1 157
	Forventet	30	53	565	508	
Personer, der ikke modtager hjemmehjælp	Faktisk	324	561	5 890	5 438	12 213
	Forventet	320	560	5 969	5 365	

Bilag 6.2 67-74 årige mænd fordelt efter antal timers hjemmehjælp, opregnet indkomst og formue mellem 100.000 kr. og 1 mio. kr. 2011

		- 24 999 kr.	25 000- 99 999 kr.	100 000- 199 999 kr.	200 000 kr. +	I alt
		antal				
I alt		26	52	644	435	1 157
<1 timer	Faktisk	10	21	302	209	542
	Forventet	12	24	302	204	
<2 timer	Faktisk	4	5	72	56	137
	Forventet	3	6	76	52	
<4 timer	Faktisk	6	8	110	54	178
	Forventet	4	8	99	67	
<8 timer	Faktisk	4	9	82	66	161
	Forventet	4	7	90	61	
<12 timer	Faktisk	0	3	41	24	68
	Forventet	2	3	38	26	
<20 timer	Faktisk	0	2	23	12	37
	Forventet	1	2	21	14	
>20 timer	Faktisk	2	4	14	14	34
	Forventet	1	2	19	13	

Bilag 7.1 67-74 årige mænd fordelt efter hjemmehjælp, opregnet indkomst og formue over 1 mio. kr. sammenholdt med befolkningen. 2011

		- 24 999 kr.	25 000- 99 999 kr.	100 000- 199 999 kr.	200 000 kr. +	I alt
		antal				
I alt		94	116	707	1 758	2 675
Modtagere af hjemmehjælp	Faktisk	6	8	68	95	177
	Forventet	6	8	47	116	
Personer, der ikke modtager hjemmehjælp	Faktisk	88	108	639	1 663	2 498
	Forventet	88	108	660	1 642	

Bilag 7.2 67-74 årige mænd fordelt efter antal timers hjemmehjælp, opregnet indkomst og formue over 1 mio. kr. 2011

		- 24 999 kr.	25 000- 99 999 kr.	100 000- 199 999 kr.	200 000 kr. +	I alt
		antal				
I alt		6	8	68	95	177
<1 timer	Faktisk	3	6	29	39	77
	Forventet	3	3	30	41	
<2 timer	Faktisk	0	1	10	8	19
	Forventet	1	1	7	10	
<4 timer	Faktisk	1	0	9	13	23
	Forventet	1	1	9	12	
<8 timer	Faktisk	1	1	9	12	23
	Forventet	1	1	9	12	
<12 timer	Faktisk	0	0	6	9	15
	Forventet	1	1	6	8	
<20 timer	Faktisk	0	0	3	12	15
	Forventet	1	1	6	8	
>20 timer	Faktisk	1	0	2	2	5
	Forventet	0	0	2	3	

Bilag 8.1**67 årige kvinder fordelt efter opregnet indkomst og hjemmehjælp sammenholdt med befolkning af kvinder. 2011**

		25 000- 99 999 kr.	100 000- 199 000 kr.	200 000- 299 999 kr.	300 000- 399 999 kr.	400 000- 499 999 kr.	500 000 kr. +	I alt
		antal						
I alt		164	1 579	4 828	2 698	839	699	10 807
Modtagere af hjemmehjælp	Faktisk	15	190	522	221	67	54	1 069
	Forventet	16	156	478	267	83	69	
Personer, der ikke modtager hjemmehjælp	Faktisk	149	1 389	4 306	2 477	772	645	9 738
	Forventet	148	1 423	4 350	2 431	756	630	

Bilag 8.2**74 årige kvinder fordelt efter opregnet indkomst og hjemmehjælp sammenholdt med befolkning af kvinder. 2011**

		25 000- 99 999 kr.	100 000- 199 000 kr.	200 000- 299 999 kr.	300 000- 399 999 kr.	400 000- 499 999 kr.	500 000 kr. +	I alt
		antal						
I alt		173	2 264	7 273	4 934	1 791	1 699	18 134
Modtagere af hjemmehjælp	Faktisk	22	290	812	470	142	128	1 864
	Forventet	18	233	748	507	184	175	
Personer, der ikke modtager hjemmehjælp	Faktisk	151	1 974	6 461	4 464	1 649	1 571	16 270
	Forventet	155	2 031	6 525	4 427	1 607	1 524	

Bilag 8.3**67 årige mænd fordelt efter opregnet indkomst og hjemmehjælp sammenholdt med befolkning af mænd. 2011**

		25 000- 99 999 kr.	100 000- 199 000 kr.	200 000- 299 999 kr.	300 000- 399 999 kr.	400 000- 499 999 kr.	500 000 kr. +	I alt
		antal						
I alt		187	1 132	2 675	1 206	332	268	5 800
Modtagere af hjemmehjælp	Faktisk	20	142	285	95	37	18	597
	Forventet	19	117	275	124	34	28	
Personer, der ikke modtager hjemmehjælp	Faktisk	167	990	2 390	1 111	295	250	5 203
	Forventet	168	1 015	2 400	1 082	298	240	

Bilag 8.4**74 årige mænd fordelt efter opregnet indkomst og hjemmehjælp sammenholdt med befolkning af mænd. 2011**

		25 000- 99 999 kr.	100 000- 199 000 kr.	200 000- 299 999 kr.	300 000- 399 999 kr.	400 000- 499 999 kr.	500 000 kr. +	I alt
		antal						
I alt		102	946	3 057	1 740	632	536	7 013
Modtagere af hjemmehjælp	Faktisk	11	113	336	149	38	61	708
	Forventet	10	96	309	176	64	54	
Personer, der ikke modtager hjemmehjælp	Faktisk	91	833	2 721	1 591	594	475	6 305
	Forventet	92	850	2 748	1 564	568	482	